

çalışmalarda minerallere ait bu bilgileri bütünleştirmektedir.

Mineraller arasında özellikle plajiyoklasların optik (veya kimyasal) tayin neticelerinin belirtilmesi her zaman istenen ve aranan bir bilgidir. Ayrıca piroksen, amfibol, olivin, ve opak minerallerin bileşiminin hiç olmazsa optik metodlarla yaklaşık olarak saptanması minerallere ait bilgilerin en önemli kısmını oluşturacaktır.

B. Ek Bilgiler : Yukarıda söz konusu olan temel bilgiler dışında yayını kullanan araştırmacılara yararlı olabileceği düşünülerek bazı ek bilgilerin de yayına konulması gerekebilir. Bunlar örneğin minerallerin fiziksel özellikleri, analiz yöntemleri hakkında ayrıntılı bilgiler, petrolojik parametreler, (özellikle CIPW veya NIGGLI normları ve mineral içeriği) gibi bilgiler olabilir. IGBA kodlama formunda bu tip ek bilgiler çok yer tutacağı için ayrıntılı olarak forma aktarılması düşünülmemiş ancak varlıklarını belirtmesi ile yetinilmiştir.

SONUÇLAR

Petrolojik araştırma ürünü her yayında, çalışılan kayaların kimyasal analizlerinin yapılması zorunlu görülmektedir. Kimyasal analizlerde 14 temel oksit ayrı ayrı yer almalıdır. Temel oksitler arasındaki ilişkiler gözden geçirilmeli tutarsızlıkların nedenleri araştırılıp belirtilmelidir. Temel oksitlerden hesaplanacak CIPW veya Nigglı normları yayında ayrıca belirtilmeli ve kayaca isim verilirken bu veriler gözönünde tutulmalıdır.

Son zamanlarda yapılan petrolojik yayınlarda temel oksitlerin yanı sıra bazı iz elementlerin jeokimyasına da önemle yer verildiği görülmektedir. Ülkemizdeki araştırmacıların da iz elementler konusuna yakın zamanlarda eğildikleri gözlenmekte ise de yapılan çalışmalar yeterli değildir. Mağma karakteri ve kayaların kökeninin ayrıntılı bir şekilde araştırılması için çalışılan kayaların iz element dağılımının bilinmesinde büyük yarar görülmektedir. KAYDER datasının hazırlanması sırasında petrolojik konularda araştırma yapanların büyük bir çoğunluğunun bazı önemli bil-

gileri çeşitli nedenlerden dolayı yayınlarına girmesini sağlayamadıkları gerçeği ortaya çıkmıştır. Bunda, kişisel değerlendirmenin söz konusu olabileceği gibi editörlerin de yayının son aşamasında etken olduğu da söylenebilir. Aynı zamanda bir kayacın çalışılmasında bazı bilgilerin yayının kapsamına alınmasının, o yayının bilimsellik özelliğini ve derecesini zedelediği veya azalttığı görüşü maalesef oldukça yaygındır. Halbuki yayının içereceği ayrıntılı bilgilerin tekrarlanmamak koşuluyla kısa, özlü ve sistematik olarak verilmesi bilimsellik derecesini zedelemesi bir yana, analiz neticelerini çeşitli yönden değerlendirecek kişilere yararlı olacağı kesindir. Bu konu aynı zamanda kayaçlara ait bilgi bankası oluşturan ve sayıları bir hayli yüksek olan araştırmacı gurubuna da çok büyük kolaylık ve yarar sağlayacaktır. Yayının son aşamasında editörlerin, bazı gerekli bilgilerin yayında yer alması için yol gösterici rol oynaması takdirle karşılanacaktır. Bu bakımdan editörlere düşen görev oldukça önemli ve sonuçta yararlı olacaktır. Sonuç olarak, konuyla ilgili yayınlardaki kayaç analizlerinin standart bir şekilde düzenlenmesini yönlendirmekte her bakımdan büyük yarar elde edilecektir.

DEĞİNİLEN BELGELER

- [1] Unan, C., ve Akın, K., 1978, II. Ulusal Bilişim Derneği Yayını, 4, 286 - 292.
- [2] Unan, C., 1979, Episodes, 1979, 3, s. 32.
- [3] Unan, C., 1979, TBTAJ Proj. no. MAG-DE-482, 1 Cilt, 85 s., 2. Cilt, 482 s.
- [4] Unan, C., 1980, VII. Bilimsel Kongresi tebliğ özetleri, s. 74.
- [5] Unan, C., 1982, TBTAJ Proj. no. MAG-560, 480 s.
- [6] Unan, C., 1983, Computer and Geoscience, 9, 4. (baskıda)
- [7] Stewart, D.C., 1982, Notes of Annual Meeting of IGBA, Washington DC.
- [8] Streckeisen, A., 1965, Geol. Rdsch., 55, 478 - 491.
- [9] Keller, J., Jung, d., Burgath, K. ve Wolff, F., 1977, Geol. Jb., 25, 37 - 117.
- [10] Stewart, D.C., Cummins, L.E. ve Frizado, J., 1983, Computer and Geoscience, 9, 4. (baskıda).

Narlıkuyu Dilek Mağarası :

Turizme açılmakta olan bir mağaranın öyküsü

Nuri GÜLDALI

Lütfi NAZİK

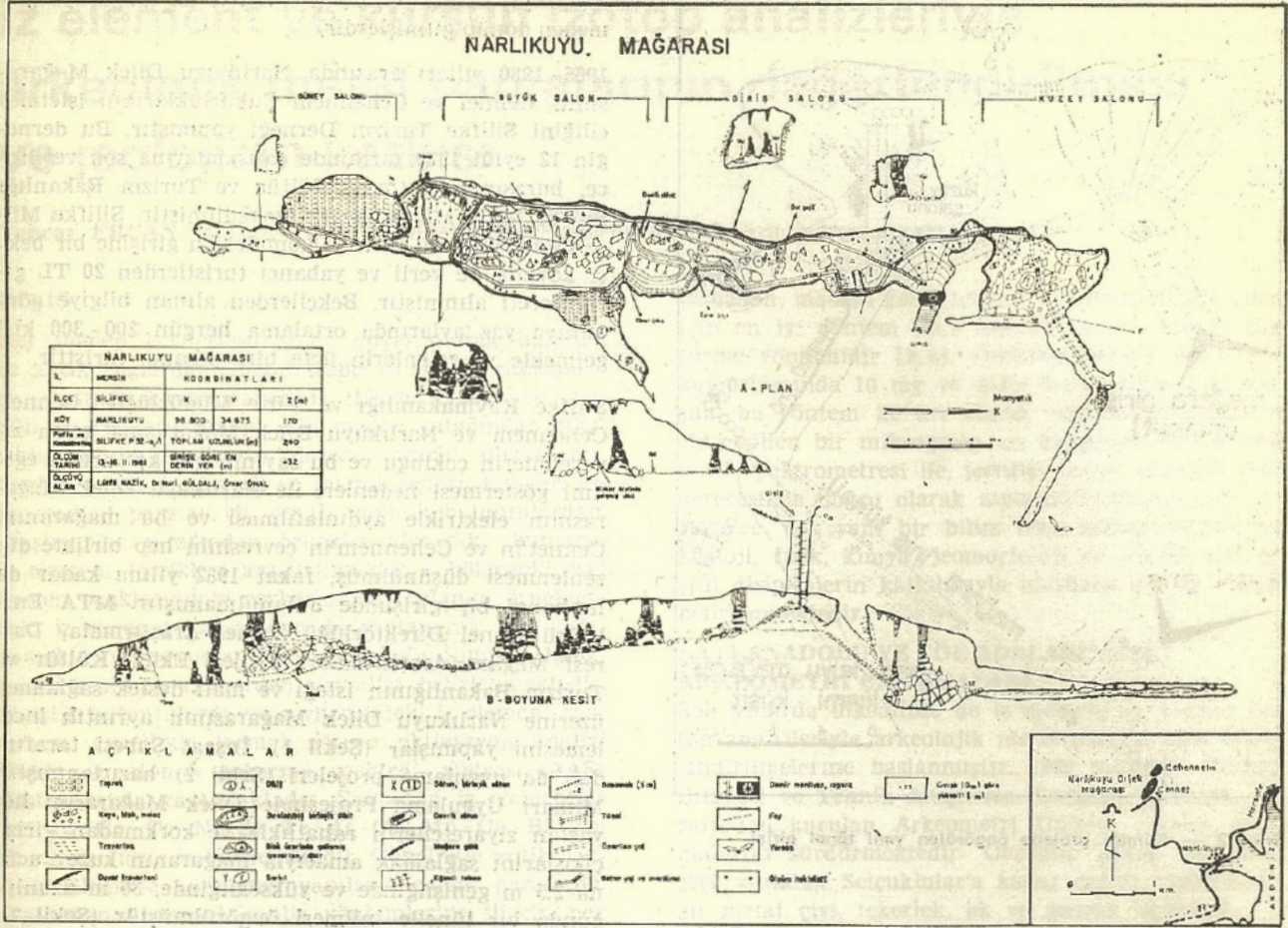
Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Temel Araştırmalar Dairesi, Ankara.

Şükrü DERİCİ

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü İnşaat Şubesi, Ankara.

Akdeniz kıyılarımızın güzel yerleşim yerlerinden Silifke ve Mersin arasında yolculuk yapanlar, Silifke'den 20 km uzaklıktaki şirin bir koyda yerleşmiş olan Narlıkuyu köyü içinden geçen bir yol sapağında sarı bir levha üzerinde «Dilek Mağarası, Cennet ve Cehennem» yazılarını okurlar. Turistik amaçla yolculuk yapmakta olan araçların çoğunun bu levhanın

gösterdiği dar yola döndüğü görülür. Makiler ve çam ağaçları arasından dar ve rampalı yoldan yukarıya çıktıkça geride şirin koyları ve plajları ile Akdeniz kıyıları daha iyi görülmeye başlar. Dar yolun ikinci kilometresinde kendinizi aniden geniş ve derin bir çukurun uçurumu kenarında bulabilirsiniz. Burası 250 m uzunluğunda, 100 m. eninde ve 60 - 70 m derin-

Şekil 1 — Narlıkuyu Dilek Mağarası planı ve boyuna kesidi.

liğinde olan Cennet çukurluğudur. Çepeçevre dik kayalarla çevrili çukurluğun tabanı ağaçlar ve makillerle kaplıdır. Cennetin tabanında bir de Romalı'lardan kalma bir kilise harabesi bulunmaktadır. Çukurluğun batısında yer alan kilise duvarları, buradan yine batıya doğru uzayıp giden muazzam bir mağaranın ağzını adeta kapatmaktadır. Bu mağara 200 m uzunluğa erişir ve basamaklarla Kilise'den 50 m kadar daha aşağılara iner. Bu derinlikte, mağara tabanından bülür berraklığında gür kaynaklar çıkar ve biraz ilerde sifonlarda yeniden kaybolur.

Cennet Çukuru'nun 75 m kuzeydoğusunda görünümü daha korkunç bir çukurluk yer alır. Burasına görünüşüne uygun olarak Cehennem adı verilmiştir. Cehennem çukurluğunun derinliği 120 m'yi bulur, genişliği ise yaklaşık 60 m dir. Cehennem'e ancak halat veya mağara merdivenleri ile inilebilir.

Cennet ve Cehennem Çukurlukları oldukça arı Miyosen kireçtaşlarındaki erimeler sonucu gelişmiş büyük bir mağaranın sonradan incelen tavanının çökmesiyle oluşmuş, bilimsel adı ile söylemek istenirse çöküntü dolinleridir.

Bu yazının asıl konusunu oluşturan Narlıkuyu Dilek Mağarası, Cennet'in 300 m güneybatısında bulunur.

Mağaranın kuyu biçiminde 16 m derinliğinde ve 2-2.5 m çapında bir girişi vardır. Bu dikey girişten sonra mağara yataydır ve kabaca K-G doğrultusunda uzanır. Toplam uzunluğu 240 m, genişliği çoğunlukla 15-20 m ve tavan yüksekliği de 10-15 m dolaylarındadır. Narlıkuyu Dilek Mağarası Miyosen yaşlı arı ve som kireçtaşları içinde zayıf bir zon boyunca gelişmiştir. Bu mağara, Cennet ve Cehennem ile aynı doğru boyunca bir dizilim gösterir. Bu durumun tek nedeni vardır : Cennet, Cehennem ve Narlıkuyu Dilek mağarası aynı zayıf kuşak üzerinde birbirleri ile az çok bağlantılı büyük bir mağara olarak gelişmiş, daha sonraki evrelerde mağarayı oluşturan yeraltı deresi daha derin düzeye inmiş, mağara tavanı bazı bölümlerde çökerek Cennet ve Cehennem çukurluklarını oluşturmuştur. Narlıkuyu Dilek Mağarasının tavanı hiç bir yerde tamamiyle çökmemiş, buna karşılık tavadan ve duvarlarından gelen sızıntı suların sarkıtlar, dikitler ve sütunlar, ayrıca duvarları örten perde ve bayrak travertenleri gelişerek mağara boşluğunun süslenmesini sağlamıştır. Mağara boşluğuna enine geçen yarıçık ve çatlak sistemleri altında yoğun bir şekilde gelişen dikit, sarkıt ve sütunlarla mağara adeta dört büyük salona bölünmüştür. Bölümler arasında sadece dar geçitler vardır (Şekil 1).

